

Persbericht
Dornbirn, november 2010

MAXXI in Rome **Dynamische sculptuur**



B1 | Met zijn expressieve vormtaal doorbreekt het museum MAXXI duidelijk het orthogonale stedenbouwkundige patroon. Door de moderate hoogte van het gebouw blijft het verband met de stadswijk echter behouden.

Het eerste nationale museum voor hedendaagse kunst van Italië is een expressieve architectuursculptuur. Zaha Hadid Architects hebben met het MAXXI, het Museo nazionale delle arti del XXI secolo, het idee van de „drift“, de vloeiende vormen en van het zich laten drijven, in een sterk ruimtecontinuüm omgezet. De dynamiek van de architectuur wordt hierbij benadrukt door het dag- en kunstlicht dat als vormgevend middel toegepast wordt.

Op het terrein waar vroeger militaire barakken stonden, aan de noordelijke rand van de stad, gelegen tussen een Tiberbocht, een woongebied en pakhuizen, valt het lichtgrijze gebouw van het MAXXI al van veraf op. Zijn ronde, elkaar overlappende vormen doorbreken het or-

thogonale raster van de stedelijke bebouwing en trekken de bezoekers bijna magisch aan.

Het gebouw van sierbeton op het grote voorplein lijkt een grote sculptuur met een afwisselend licht- en schaduwspel. Dwars door inhammen en doorkijkjes tekent het zonlicht lichte motieven, schaduwlijnen bewegen zich over de oppervlakte, interieur en exterieur zijn op subtiele wijze met elkaar verbonden. Als een soort afdak leiden de uitkragingen van het gebouw de bezoekers naar de foyer, een hal die net zo hoog is als het gebouw en die kristalraster doorweven is met zich kruisende trappen en loopbruggen – een Piranesi-achtige ruimte van lichtgekleurd beton en zwart staal. De dynamische trappensculptuur vormt niet alleen de



verbinding tussen de vijf tentoonstellingsverdiepingen, maar ontsluit tevens een vloeiende beweging door de „verticale piazza“. Natuurlijk licht stroomt van het glazen dak tot op de bodem, vernuftig uitgebalanceerd door een speciaal ontwikkeld lichtplafond waarin een indirecte, naar behoefte aanschakelbare verlichting van fluorescentielampen geïntegreerd is. Dit gecombineerde systeem zorgt voor een basisverlichting. Daarnaast maken de architecten bewust gebruik van kunstlicht als vormgevend middel: „In de hal hebben we het licht geënsceeneerd. Alle verlichting is in de architectonische elementen geïntegreerd, deze accentueert als lineaire structuur de dynamiek van de bewegwijzering“, legt de projectarchitect Gianluca Racana het concept uit. Zo worden de trappen en loopbruggen zelf als het ware lichtdragers, die dicht tegen de wanden aan liggen of zich vrij en luchtig in de ruimte bevinden. De doorschijnende, glanzende onderkant van deze trappen en bruggen zijn voorzien van fluorescentielampen achter een diffuus acrylglas en werken net als lichtkasten.

In de tentoonstellingszalen wordt de grootsheid, de vloeiende lijnen en de ruimtelijke dynamiek van de inkomhal voortgezet. Met rechte, gebogen en hellende wanden, met gangen, platforms en terrassen volgen de verschillende ruimtes elkaar verrassend en afwisselend op. Sommige galerijen zijn introvert, andere openen zich met wandgrote glazen oppervlakken naar buiten. De zalen verlopen parallel, kruisen elkaar, vormen cascade-achtige oppervlaktes, meanderen in verschillende richtingen verder, om vervolgens weer bij elkaar te komen. Als bezoeker laat men zich graag door dit vloeiende ruimtecontinuüm drijven, beweegt zich heel ontspannen door dit grootse tentoonstellingslandschap. In plaats van de klassieke vertrekken hebben de curatoren de beschikking over veelzijdig te gebruiken oppervlaktes van in totaal wel 10 000 m², om hedendaagse kunstwerken van de meest verschillende media ten toon te stellen. De complexe ruimtepositie van Zaha Hadid vraagt naar het hoe en waarom van het idee van traditionele tentoonstellingsruimtes en van de neutraliteit van de „white cube“. In

plaats daarvan maakt het museum MAXXI het mogelijk om kunst in een dialoog met architectuur op een nieuwe manier te onsceneren en te beleven, in een attractieve context en met attractieve associaties.

Dienovereenkomstig is het lichtconcept ook gedifferentieerd. Net als in de trappenhal speelt het natuurlijke licht de hoofdrol. Het natuurlijke licht drukt zijn stempel tevens op de bijna atelierachtige sfeer van de zalen. „Wij wilden zo veel mogelijk natuurlijk licht ter beschikking stellen, omdat de meeste kunstwerken ook bij daglicht ontstaan en omdat zo de kleuren en de oppervlakken natuurgetrouw waargenomen worden. Bovendien was het belangrijk voor ons, om met kunstlicht optimale voorwaarden te scheppen“, aldus Gianluca Racana. Hiervoor zorgen de complexe lichtplafonds. In de smalle dakdragers – met betonelementen beklede staalconstructies – zijn alle technische elementen geïntegreerd: ze dragen de buitenliggende roosters die als zonwering en lichtverdeling dienen, de twee glaslagen en de rolluiken. Aan beide kanten van de ribbendragers zijn over de gehele lengte dimbare fluorescentielampen achter een diffuus acrylglas, doorschijnend acrylglas ingebouwd, die voor een gelijkmatige algemene verlichting zorgen. Lamellen van aluminium dienen als zonwering, al naargelang de stand van de zon en de gewenste verlichtings situatie geregeld door het intelligente lichtmanagementsysteem Luxmate Litenet, dat ook het lichtvermogen van de lampen regelt. Zo is gegarandeerd dat, afhankelijk van het daglicht, de combinatie van natuurlijk en kunstmatig licht optimaal aangepast kan worden. Aan het in de onderkant van de dragers geïntegreerde railsysteem kunnen spots voor de accentverlichting, maar ook beamers en lichte scheidingswanden gemonteerd worden.

Ook aan de buitenzijde is het lichtdesign gedetailleerd op de architectuur afgestemd. De sfeervolle verlichting doet het museum MAXXI enerzijds als nieuw element van de stad uitkomen, anderzijds accentueert de geleiding van het licht de verbinding met de bestaande wijk.



B2 | Het zachte licht straalt niet alleen naar beneden, maar diffundeert door de roosters van de trappen en loopbruggen ook naar boven. Onzichtbaar in de leuningen aangebrachte lichtbanden begeleiden de trappen als een indirecte verlichting.

Projectinformatie

MAXXI, Rome/I

Opdrachtgever:	Italiaans Ministerie van Onderwijs en Cultuur, Rome/I
Architectuur:	Zaha Hadid Architects, Zaha Hadid en Patrik Schumacher, London/UK
Lichtplanning:	Equation Lighting, London/UK
Elektroplanning:	Max Fordham and Partners, OK Design Group, London/UK
Elektro-installatie:	Ciel Spa, Rome/I
Lichtoplossing:	Zumtobel Lichtbandsysteem Tecton, spots Vivo L, Downlights Panos, lichtmanagementsysteem Luxmate Litenet



B3 | De smalle lichtbundels van de spots laten de sculpturen mooi tot hun recht komen en brengen ze door de combinatie van licht en schaduw als het ware tot leven.



B4 | Het ongewoonlijke zicht dat men van onderaf op de parallelle dakdragers heeft, karakteriseert de zalen. Ze lijken meer op lofts dan op museumruimtes. Dit karakter wordt nog geaccentueerd door het heldere licht van de fluorescerende lampen.



B5 | De verlichting is als een doorlopende lichtband in het plafond geïntegreerd en dient ook als gelijkmatige verlichting van de wanden.



B6 | In de complexe lichtplafonds zijn alle technische elementen geïntegreerd. Achter het lichtstrooiende, doorschijnende acrylglas liggen lichtbanden met dimbare fluorescerende lampen voor de algemene verlichting. Spots zorgen voor extra geaccentueerde verlichting.

Bijkomende informatie:



Zumtobel GmbH
Kerstin Schitthelm, Dipl.-Ing.
PR Manager
Schweizer Straße 30
A - 6850 Dornbirn

Tel. +43 (0)5572 390 - 1484
Fax +43 (0)5572 390 - 91484
Mobil +43 (0)676 8920 3258
kerstin.schitthelm@zumtobel.com
www.zumtobel.com